

17 Ιουλίου, 1996

[ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

L.K. COMPUTER INTEGRATION SERVICES LTD.,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση,

(Υπόθεση Αρ. 72/95)

Προσφορές — Ουσιώδεις όροι — Η κρίση περί του ουσιώδους του όρου ανήκει στο Δικαστή — Περιστάσεις της παράβασης ουσιώδους όρου προσφοράς στην κριθείσα περίπτωση.

Προσφυγή βάσει του Αρθρου 146 του Συντάγματος — Έννομο συμφέρον — Προσφορές — Παράβαση ουσιώδους όρου από προσφοροδότη — Δε νομιμοποιείται στην προσβολή της πράξης κατακύρωσης. 5

Οι αιτητές προσέφυγαν αμφισβητώντας την απόρριψη της προσφοράς τους για την μηχανοργάνωση του Τμήματος Οδικών Μεταφορών λόγω παραβάσεως όρου και την κατακύρωσή της σε άλλο προσφοροδότη. 10

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι: 15

Είναι ο ισχυρισμός των καθ'ων η αίτηση, που εγείρουν με προδικαστική ένσταση, πως οι αιτητές στερούνται εννόμου συμφέροντος και δε νομιμοποιούνται στην παρούσα προσφυγή για το λόγο ότι η προσφορά τους δεν πληρούσε ουσιώδη όρο της προσφοράς. 20

Εξέταση της προδικαστικής ένστασης συνεπάγεται και εξέταση των πρώτων δύο λόγων ακυρότητας που προβλήθηκαν από τους αιτητές, ότι δηλαδή οι καθ'ων η αίτηση εσφαλμένα αποφάσισαν ότι οι

αιτητές δεν πληρούσαν ουσιώδη όρο της προσφοράς και ότι ερμήνευσαν λανθασμένα τον όρο 3.12.2(1) των εγγράφων προσφοράς.

5 Το Δικαστήριο εξετάζει αυτεπάγγελα κατά πόσο οι αιτητές έχουν έννομο συμφέρον. Η εξέταση των λόγων που μπορούν να εξετασθούν αυτεπάγγελα προηγείται αυτών που προβάλλονται στα δικόγραφα.

10 Είναι νομολογημένο ότι προσφοροδότης του οποίου η προσφορά δεν ανταποκρίνεται σε ουσιώδη όρο της προσφοράς δε νομιμοποιείται στην άσκηση προσφυγής εναντίον της κατακύρωσης της προσφοράς.

15 Είναι γεγονός εδώ ότι οι αιτητές συμπεριέλαβαν στην προσφορά τους, στην προτεινόμενη ομάδα εργασίας, τρία άτομα τα οποία θα αναλάμβαναν τους κύριους ρόλους του έργου, οι οποίοι δεν ανήκαν στο μόνιμο προσωπικό της εταιρείας αλλά προέρχονταν από ξένη εταιρεία και θα προσλαμβάνονταν από τους αιτητές με συμβόλαιο ειδικά γι' αυτό το έργο.

20 Η πιο πάνω διαπίστωση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι αιτητές δε συμμορφώθηκαν με τον όρο 3.12.2(1). Το Δικαστήριο διαφώνησε με την εισήγηση του δικηγόρου των αιτητών ότι ο όρος "should" δεν είναι επιτακτικού χαρακτήρα αλλά απλώς καθοδηγεί.

25 Η άποψη του Δικαστή Αρτέμη στην πρόσφατη απόφαση *Μιχαήλ Ιορδάνους κ.ά. v. Συμβουλίου Αποχτεύσεως Λάγνακας* βρίσκει σύμφωνο το δικαστήριο.

30 Η χρησιμοποίηση της λέξης "should" καθιστά υποχρεωτική την επάνδρωση των θέσεων κλειδιά με μόνιμο προσωπικό του προσφοροδότη. Το Δικαστήριο διαφώνησε με την εισήγηση πως ακόμα και αν δεν υπήρξε συμμόρφωση με τον επίδικο όρο, αυτός σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι ουσιώδης όρος των εγγράφων προσφοράς, αφού είναι θέμα που αφορά την αξιολόγηση του τεχνικού φακέλου. Η αξιολόγηση της προτεινόμενης ομάδας εργασίας λαμβάνει χώραν κατά την αξιολόγηση του τεχνικού φακέλου και κατά πόσο ο όρος είναι ουσιώδης ή επουσιώδης δεν εξαρτάται από το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η αξιολόγηση.

40 Ως εκ τούτου, το δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο όρος, με τον οποίο δε συμμορφώθηκαν οι αιτητές, ήταν ουσιώδης.

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Παπαδόπουλος και Άλλοι v. Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου και Άλλου (1996) 3 Α.Α.Δ. 1,

5

K. & M. Transport Co. Ltd. v. Eteria Fortigon Aftokiniton (EFA) and Others (1987) 3 C.L.R. 1939,

P. Steft and Co. v. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 3343,

10

Tamassos Tobacco Suppliers and Co. v. Δημοκρατίας (1992) 3 Α.Α.Δ. 60,

Ιορδάνους κ.ά. v. Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λάρνακας (1996) 4 Α.Α.Δ. 1288.

15

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης του Συμβουλίου Προσφορών με την οποία κατακύρωσε την προσφορά για τη Μηχανογράφηση του Τμήματος Οδικών Μεταφορών στο ενδιαφερόμενο μέρος αντί στους αιτητές.

20

Γ. Τριανταφυλλίδης, για τους Αιτητές.

Α. Παπασάββας, Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

25

Μελισσάς, για το Ενδιαφερόμενο μέρος.

Cur. adv. vult. 30

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ.: Οι αιτητές με την παρούσα προσφυγή ζητούν από το Δικαστήριο τις ακόλουθες θεραπείες:

“1. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η απόφαση των καθ' ων η αίτηση η οποία περιέχεται στην επιστολή τους ημερ. 14 Δεκεμβρίου, 1994 με την οποία οι αιτητές πληροφορήθηκαν ότι η προσφορά τους για τη μηχανογράφηση του Τμήματος Οδικών Μεταφορών του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων δεν ήταν επιτυχής είναι παράνομη και πρέπει ν' ακυρωθεί.

35

40

2. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η απόφαση των καθ' ων η αίτηση να κατακυρώσουν την προσφορά Αρ. ΤΜΥ1/93 για τη μηχανογράφηση του Τμήματος Οδικών Μεταφορών του

Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων στην εταιρεία IBM Semea Cyprus Branch κατά προτίμηση και/ή αντί των αιτητών είναι παράνομη και πρέπει ν' ακυρωθεί.

5 3. Εξοδα.”

Η προσφυγή αυτή στρέφεται εναντίον της απόφασης του καθ'ου η αίτηση 2 να κατακυρώσει την προσφορά Αρ. ΤΜΥ 1/93 για τη μηχανογράφηση του Τμήματος Οδικών Μεταφορών του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων στην εταιρεία I.B.M. Semea S.p.A., Cyprus Branch, αντί στους αιτητές.

Τα γεγονότα της υπόθεσης είναι σε συντομία τα ακόλουθα: Στις 23 Αυγούστου 1993, το Τμήμα Μηχανογραφικών Υπηρεσιών (Τ.Μ.Υ.) προκήρυξε ανοιχτές προσφορές για την ετοιμασία και εφαρμογή προγραμμάτων για τη μηχανογράφηση του Τμήματος Οδικών Μεταφορών του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων. Υποβλήθηκαν συνολικά επτά προσφορές, μεταξύ τους και εκείνη των αιτητών.

Συστάθηκε Επιτροπή Αξιολόγησης (η Επιτροπή) απαρτιζόμενη από τρία μέλη για την τεχνική αξιολόγηση των προσφορών. Κατά τη διεξαγωγή των εργασιών της η Επιτροπή χρειάστηκε να ζητήσει την ανανέωση της ισχύος των προσφορών (με βάση τον όρο 3.7.2), λόγω της ανάγκης για ζήτηση νομικής συμβουλής για θέμα σχετικό με μία εκ των προσφορών.

Η Επιτροπή κατά τη μελέτη των προσφορών για τεχνική αξιολόγηση εντόπισε ότι η εταιρεία L.K. C.I.S. συμπεριέλαβε στην προτεινόμενη ομάδα εργασίας τρία άτομα που δεν ανήκαν στο μόνιμο της προσωπικό, τα οποία θα αναλάμβαναν τους κύριους ρόλους του έργου ήτοι, Project Manager, Quality Assurance Manager και Lead Analyst.

Έχοντας υπόψη τον όρο 3.12.2(1) των προδιαγραφών, ο οποίος έχει ως ακολούθως,

“Key personnel comprising the team should be drawn from the permanent staff of the Tenderer and members of the working team named in the technical proposal shall be those who will actually undertake and carry out the project as described in the proposal.”

(Η υπογράμμιση είναι δική μου)

η Επιτροπή είχε την άποψη ότι η προσφορά της αιτήτριας εταιρείας ήταν εκτός προδιαγραφών και έπρεπε να αποκλεισθεί από περαιτέρω αξιολόγηση. Θεώρησε όμως ορθό να εξετάσει τον όρο με μεγαλύτερη λεπτομέρεια και γι' αυτό αποφάσισε να ζητήσει νομική συμβουλή από το Γενικό Εισαγγελέα.

5

Το Τ.Μ.Υ. έθεσε με επιστολή του, ημερομηνίας 19 Μαΐου 1994 τα ακόλουθα δύο ερωτήματα στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας:

10

“(α) Κατά πόσο η λέξη “should” όπως είναι τοποθετημένη στην παράγραφο 3.12.2(1) των προδιαγραφών, δημιουργεί υποχρέωση στην εταιρεία LK να χρησιμοποιήσει μόνιμο προσωπικό για τους κύριους ρόλους, και

15

(β) Κατα πόσο η προσφορά της εταιρείας LK τίθεται εκτός προδιαγραφών όπως έχει υποβληθεί.”

Η Γενική Εισαγγελία με επιστολή της (αρ. Φακ. Γ.Ε. αρ. 50(ΠΙ)/1939/12 και ημερομηνία 3/6/94) γνωμάτευσε ότι, ο όρος 3.12.2(1) των προδιαγραφών αποτελεί ουσιώδη όρο και επομένως η παραβίασή του από μέρος του προσφοροδότη, καθιστούσε την εν λόγω προσφορά εξ' υπαρχής άκυρη και δεν μπορούσε να ληφθεί υπόψη.

20
25

Στις 7 Ιουνίου 1994 οι δικηγόροι της εταιρείας L.K. Group Ltd ζήτησαν από το Τ.Μ.Υ. προθεσμία δέκα ημερών για να παρουσιάσουν συμπληρωματικά στοιχεία που, κατά την άποψή τους, αποδείκνυαν ότι όλο το “Key Personnel” που περιέλαβε η εταιρεία στην προσφορά της προερχόταν από το μόνιμο της προσωπικό.

30

Στις 13 Ιουνίου 1994, το Τ.Μ.Υ. παραχώρησε την προθεσμία που ζητήθηκε και απαίτησε όπως τα συμπληρωματικά στοιχεία παραδοθούν στο Τ.Μ.Υ. μέχρι τις 17/6/94.

35

Στις 17/6/94 οι δικηγόροι της αιτήτριας εταιρείας με επιστολή τους υπέβαλαν τα στοιχεία που, κατά τη γνώμη τους, αποδείκνυαν ότι οι τρεις ξένοι ανήκαν στο προσωπικό της εταιρείας από τον Οκτώβρη του 1993. Όμως, στις 21/6/94, μετά τη λήξη της προθεσμίας, οι δικηγόροι της αιτήτριας εταιρείας απέστειλαν νέα επιστολή με την οποία υπεστήριζαν ότι τα εν λόγω άτομα ανήκουν στο μόνιμο προσωπικό της αιτήτριας εταιρείας, γιατί η προσφορά τους, και ειδικότερα τα βιογραφικά τους σημειώματα, ετοιμάστηκαν πριν τον Οκτώβρη του 1993, οπότε αυτοί παραχωρήθηκαν

40

από την Touche Ross και αποτέλεσαν μέλη του προσωπικού της αιτήτριας.

5 Μετά από την υποβολή όλων αυτών των νέων στοιχείων, η Επιτροπή έκρινε σκόπιμο να ζητήσει περαιτέρω νομική συμβουλή κατά πόσο μπορούσαν να γίνουν αυτά αποδεχτά και να θεωρηθεί ότι το εν λόγω προσωπικό, κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, ανήκε στο μόνιμο προσωπικό της αιτήτριας εταιρείας.

10 Σε απάντηση των πιο πάνω (αρ. Φακ. Γ.Ε. 50(III)/39/12 και ημερομηνία 7/7/94), η Γενική Εισαγγελία γνωμάτευσε ότι:

15 “... αυτά τα στοιχεία δεν αποτελούν απλές διευκρινίσεις επί στοιχείων που έχει ήδη ο προσφοροδότης υποβάλει αλλά πρόκειται για στοιχεία τα οποία υποβάλλει για πρώτη φορά και είναι ουσιώδη για τους σκοπούς αξιολόγησης της προσφοράς του. Πρόκειται για στοιχεία που κατά τη γνώμη μου τροποποιούν την προσφορά του και αποτελούν εκ των υστέρων προσθήκη στην αρχική προσφορά του.”

20 Με βάση τις δύο γνωματεύσεις της Γενικής Εισαγγελίας, η Επιτροπή απέκλεισε την προσφορά της αιτήτριας εταιρείας από περαιτέρω αξιολόγηση.

25 Στις 18/7/94 οι δικηγόροι της αιτήτριας εταιρείας απέστειλαν επιστολή στο Διευθυντή του Τ.Μ.Υ., με την οποία διαβίβαζαν αντίγραφο επιστολής τους προς το Γενικό Εισαγγελέα, με την οποία εξέφραζαν την αντίθεσή τους με τη γνωμάτευσή του και ζητούσαν την αναστολή της εξέτασης του όλου θέματος, μέχρις ότου διευκρινιστούν τα εγείρομενα προς το Γενικό Εισαγγελέα σημεία. Ακολούθησε στις 22/7/94 επιστολή από το Διευθύνοντα Σύμβουλο της αιτήτριας εταιρείας, με την οποία υποστήριξε ότι οι όροι των προδιαγραφών που αναφέρονται στο προσωπικό των προσφοροδοτών ευνοούν ξένους οίκους σε βάρος των κυπριακών οίκων.

35 Ο Γενικός Εισαγγελέας με επιστολή του, με αρ. φακ. Γ.Ε. 50(III)/39/12 και ημερομηνία 25/7/94, η οποία κοινοποιήθηκε στο Διευθυντή του Τ.Μ.Υ., πληροφορούσε τους δικηγόρους της εταιρείας L.K. C.I.S. ότι έχει ήδη εκδοθεί η σχετική γνωμάτευση από τη
40 Νομική Υπηρεσία.

Στις 25/7/94 το Τ.Μ.Υ. απέστειλε την έκθεση της Τεχνικής Αξιολόγησης των προσφορών στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, Πρόεδρο του Συμβουλίου Προσφορών του

Προγράμματος Μηχανογράφησης, και ζήτησε τον ορισμό συνεδρίας του Συμβουλίου για μελέτη και έγκριση της έκθεσης.

Σε συνεδρίες που έγιναν στις 14/9/94 στο Υπουργείο Οικονομικών, μελετήθηκε από το Συμβούλιο η τεχνική αξιολόγηση των προσφορών και αποφασίσθηκε ομόφωνα: 5

“Να ανοιχτούν οι οικονομικοί φάκελοι των δύο προσφορών που παραμένουν στον τελικό κατάλογο (Short-list) και αν η τιμή της φθηνότερης προσφοράς είναι μέχρι και 15% ψηλότερη από την εκτίμηση (estimate) του T.M.Y. για το κόστος εκτέλεσης του έργου, τότε η προσφορά να κατακυρωθεί στην εταιρεία με τη φθηνότερη προσφορά. Εάν η διαφορά είναι μεγαλύτερη από 15% τότε ν’ ακυρωθούν οι προσφορές και να επαναπροκηρυχτούν.” 10 15

Αποφασίσθηκε επίσης όπως ετοιμασθεί από το T.M.Y. η εκτίμηση του κόστους της εκτέλεσης του έργου, πριν το άνοιγμα των οικονομικών προτάσεων. 20

Οι οικονομικοί φάκελοι ανοίχθηκαν στις 3/10/94 στο Γραφείο του Προέδρου του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών μετά την υποβολή από το T.M.Y. στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών σχετικής εκτίμησης για το κόστος του έργου. Με βάση τον όρο 3.14.3 των προδιαγραφών της προσφοράς έγινε οικονομική αξιολόγηση των προσφορών που πέρασαν την τεχνική αξιολόγηση. 25

Η προσφορά κατακυρώθηκε στην εταιρεία I.B.M. Semea S.p.A., Cyprus Branch, με συνολικό κόστος £515.745 (μη περιλαμβανομένου του Φ.Π.Α.). Η γνωστοποίηση για κατακύρωση της προσφοράς στάλθηκε στις 7/10/94 και το συμβόλαιο με την εταιρεία I.B.M. Semea S.p.A., Cyprus Branch, υπογράφηκε στις 14/11/94. 30

Οι αιτητές προσβάλλουν την πιο πάνω απόφαση για τους ακόλουθους λόγους: 35

- (1) Οι καθ’ων η αίτηση εσφαλμένα αποφάσισαν ότι οι αιτητές δεν πληρούσαν ουσιώδη όρο της προσφοράς. 40
- (2) Οι καθ’ων η αίτηση ερμήνευσαν λανθασμένα τον όρο 3.12.2(1) των Εγγράφων Προσφοράς.
- (3) Οι καθ’ων η αίτηση εσφαλμένα αποφάσισαν ότι το προσωπικό

των αιτητών που κατονόμασαν στην προσφορά τους δεν αποτελούσε “μόνιμο προσωπικό” τους (“permanent staff”).

5 (4) Από τη στιγμή που οι καθ’ων η αίτηση με επιστολή τους ημερομηνίας 7/6/94 ενέκριναν το αίτημα των αιτητών για υποβολή συγκεκριμένων διευκρινιστικών στοιχείων αναφορικά με το διορισμό του key personnel, είχαν υποχρέωση να λάβουν υπόψη τα στοιχεία αυτά ή να τα εξετάσουν.

10 Είναι ο ισχυρισμός των καθ’ων η αίτηση, που εγείρουν με προδικαστική ένσταση, πως οι αιτητές στερούνται εννόμου συμφέροντος και δεν νομιμοποιούνται στην παρούσα προσφυγή για το λόγο ότι η προσφορά τους δεν πληρούσε ουσιώδη όρο της προσφο-

15 Εξέταση της προδικαστικής ένστασης συνεπάγεται και εξέταση των πρώτων δύο λόγων ακυρότητας που προβλήθηκαν από τους αιτητές, ότι δηλαδή οι καθ’ων η αίτηση εσφαλμένα αποφάσισαν ότι οι αιτητές δεν πληρούσαν ουσιώδη όρο της προσφοράς και ότι
20 ερμήνευσαν λανθασμένα τον όρο 3.12.2(1) των εγγράφων προσφοράς.

25 Το Δικαστήριο εξετάζει αυτεπάγγελτα κατά πόσο οι αιτητές έχουν έννομο συμφέρον. Η εξέταση των λόγων που μπορούν να εξετασθούν αυτεπάγγελτα προηγείται αυτών που προβάλλονται στα δικόγραφα. (Βλ. *Παπαδόπουλος και Άλλοι v. Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου και Άλλου* (1996) 3 Α.Α.Δ. 1).

30 Είναι νομολογημένο ότι προσφοροδότης του οποίου η προσφορά δεν ανταποκρίνεται σε ουσιώδη όρο της προσφοράς δεν νομιμοποιείται στην άσκηση προσφυγής εναντίον της κατακύρωσης της προσφοράς. (Βλέπε, μεταξύ άλλων, *K. & M. Transport Co. Ltd. v. Eteria Fortigon Aftokiniton (EFA) and Others* (1987) 3 C.L.R. 1939, *P. STEFT and Co. v. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 35 3343 και *Tamassos Tobacco Suppliers and Co. v. Δημοκρατίας* (1992) 3 Α.Α.Δ. 60.) Η κρίση κατά πόσο όρος αποτελεί ή όχι ουσιώδη όρο της προσφοράς επαφίεται στο Δικαστή. (Βλέπε Σπηλιωτόπουλος “Εγχειρίδιον Διοικητικού Δικαίου”, Έκδοση 1977, σελ. 404-405.)

40 Όπως έχει λεχθεί στην υπόθεση *Tamassos Tobacco Suppliers* (βλέπε πιο πάνω) από το Δικαστή Πική, όπως ήταν τότε:

“Η νομολογία βεβαιώνει ότι το κριτήριο για τον καθορισμό

της σημασίας και υπόστασης όρου πλειοδοτικού διαγωνισμού, είναι η σημασία που ενέχει η τήρησή του για την απόφαση για κατακύρωση της προσφοράς. Ουσιώδης είναι ο όρος η τήρηση του οποίου είναι αποφασιστικής σημασίας για τη λήψη και το περιεχόμενο της απόφασης για την κατακύρωση της προσφο- 5
ράς (βλ. μεταξύ άλλων, *Medcon Construction and Others v. Republic* [1968] 3 C.L.R. 535, *Kounnas and Sons v. Republic* [1972] 3 C.L.R. 542, *Papadopoulos v. Republic* [1985] 3 C.L.R. 154 κ.α.”

Ο επίδικος όρος 3.12.2(I) προνοεί ότι:

“Key personnel comprising the team should be drawn from the permanent staff of the Tenderer .....”

Σε μετάφραση:

“Ατομα που θα επανδρώνουν θέσεις κλειδιά στην προτεινόμε- 20
νη ομάδα εργασίας θα πρέπει να προέρχονται από το μόνιμο προσωπικό του προσφοροδότη.”

Ο δικηγόρος των αιτητών επιχειρηματολόγησε γύρω στο ότι υπήρξε εσφαλμένη ερμηνεία του πιο πάνω όρου. Υποστήριξε ότι με τον πιο πάνω όρο και ιδίως με τη χρήση του ρήματος “should”, ο οποίος κατά τον ισχυρισμό του δεν είναι επιτακτικού χαρακτή- 25
ρα αλλά εισηγητικού, δεν επιβαλλόταν η εργοδότηση κατ’ απο- κλειστικότητα του μόνιμου προσωπικού.

Τέλος, ο δικηγόρος των αιτητών ισχυρίστηκε ότι ο διορισμός του “key personnel” δεν αποτελεί ουσιώδη όρο της προσφοράς 30
γιατί είναι θέμα που αφορά καθαρά την αξιολόγηση του τεχνικού φακέλου και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι ουσιώδης όρος των εγγράφων προσφοράς.

Είναι γεγονός ότι οι αιτητές συμπεριέλαβαν στην προσφορά 35
τους, στην προτεινόμενη ομάδα εργασίας, τρία άτομα τα οποία θα αναλάμβαναν τους κύριους ρόλους του έργου, οι οποίοι δεν ανή- καν στο μόνιμο προσωπικό της εταιρείας αλλά προέρχονταν από την εταιρεία Touche Ross στο Ηνωμένο Βασίλειο και θα προσλαμ- 40
βάνονταν από τους αιτητές με συμβόλαιο ειδικά γι’ αυτό το έργο.

Η πιο πάνω διαπίστωση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι αιτητές δεν συμμορφώθηκαν με τον όρο 3.12.2(I). Διαφωνώ με την ειση-
γηση του δικηγόρου των αιτητών ότι ο όρος “should” δεν είναι επι-

τακτικού χαρακτήρα αλλά απλώς καθοδηγεί.

5 Η άποψη του αδελφού Δικαστή Αρτέμη στην πρόσφατη απόφαση *Μιχαήλ Ιορδάνους κ.ά. v. Συμβουλίου Αποχτεύσεως Αάργονακας* (1996) 4 Α.Α.Δ. 1288 με βρίσκει σύμφωνο.

10 Κατά την άποψή μου η χρησιμοποίηση της λέξης “should” καθιστά υποχρεωτική την επάνδρωση των θέσεων κλειδιά με μόνιμο προσωπικό του προσφοροδότη. Ούτε συμφωνώ με την εισήγηση
15 πως ακόμα και αν δεν υπήρξε συμμόρφωση με τον επίδικο όρο, αυτός σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι ουσιώδης όρος των εγγράφων προσφοράς, αφού είναι θέμα που αφορά την αξιολόγηση του τεχνικού φακέλου. Η αξιολόγηση της προτεινόμενης ομάδας εργασίας λαμβάνει χώραν κατά την αξιολόγηση του τεχνικού φακέλου και κατά πόσο ο όρος είναι ουσιώδης ή επουσιώδης δεν εξαρτάται από το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η αξιολόγηση.

20 Ως εκ τούτου, έχω καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο όρος, με τον οποίο δεν συμμορφώθηκαν οι αιτητές, ήταν ουσιώδης. Η χρησιμοποίηση ατόμων για τους σημαντικότερους ρόλους του έργου, όπως Project Manager, Quality Assurance Manager και Lead Analyst, από το μόνιμο προσωπικό των αιτητών επιβάλλετο και δεν αφήνετο στην ευχέρεια των αιτητών.

25 Για όλους τους πιο πάνω λόγους θεωρώ πως η μη συμμόρφωση των αιτητών με τους όρους των εγγράφων προσφοράς τους αποστερεί οποιοδήποτε συμφέρον για προσβολή της πράξης κατακύρωσης της προσφοράς.

30 Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα εναντίον των αιτητών.

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.